

Oponentský posudok **na doktorandskú dizertačnú prácu Mgr. Magdalény Vitáskovej** ***Symbolika v diele Ibn Síny: interpretace iniciačních příběhů, Praha 2016***

Magdaléna Vitásková si pre svoju dizertačnú prácu zvolila tému, ktorá je zameraná na problematiku analýzy a interpretácie iniciačných príbehov *Živý, syn Bdíciho; Pták a Salamán a Absál*, ktorých autorom je Ibn Síná zvaný aj Avicenna. Nazdávam sa, že voľba takejto nadčasovej témy je vítaná už aj preto, že v dnešnom svete nás atakujú predovšetkým informácie o radikálnych a militantných islámskych prúdoch, ktoré posilňujú v Európe predovšetkým negatívny pohľad na formy islámskej zbožnosti. Dizertácia predstavuje zrelé dielo, ktoré je výsledkom dôkladného štúdia problematiky počas mnohoročného bádania a zbierania materiálu, ako aj publikovania v časopiseckej či knižnej podobe. Oceňujem, že boli zvolené práve dané tri navzájom sa dopĺňajúce diela, ktoré autorka podrobila dôkladnému a originálnemu výskumu.

Práca doktorandky je po formálnej stránke rozčlenená do piatich kapitol a tie do ďalších subkapitol, ku ktorým pristupuje úvod, záver, zoznam použitej literatúry a prílohová časť s prekladom Ibn Sínovho *Pojednania o láske*. Ku štruktúre a proporciám práce nemám zásadné pripomienky, naopak, myslím si, že doktorandka postupovala dôsledne a štrukturovala prácu veľmi premyslene. V otázke prepisov z arabčiny považujem zvolené postupy za štandardné a jasné. Hneď úvodom môžem tiež skonštatovať, že práca Magdalény Vitáskovej vyhovuje akademickým štandardom.

Úvodná časť práce má teoretické, terminologické a metodologické zameranie a uvádza čitateľa do problematiky skúmania iniciačných príbehov. Autorka správne upozorňuje na hermeneutické úskalia spojené s porozumením textu, medzi ktorými hrá snáď najvýznamnejšiu úlohu preklad z pôvodného jazyka. V prvej kapitole doktorandka mapuje život a dielo Ibn Sínu ako aj spory o charakter jeho diela. V súlade s názorom autorky, že zvolené diela patria do iniciačného žánru pojednáva druhá kapitola o troch zvolených príbehoch, pričom v centre jej pozornosti sú otázky prekladu a interpretácie. Tretia časť práce potom skúma rôzne druhy symboliky v Avicennovom diele. Predposledná kapitola približuje tému lásky ako cesty k Bohu v Ibn Sínovom chápaní a nakoniec v piatej kapitole doktorandka približuje ako bolo dielo Ibn Sínu prijímané v arabsko-islámskom kontexte, predovšetkým v diele Ibn Tufajla a Suhrawardího, ale aj na latinskom Západe.

Doktorandka podala vo svojej práci nielen vydarený popis a analýzu preštudovaného materiálu, ale príkladne ho zasadila aj do historického a aktuálneho dobového kontextu, čím preukázala svoju erudíciu, bádateľskú disciplínu a schopnosť pracovať systematicky. Doktorandka používa kultivovaný jazyk, veľmi dobre zvládnutá je štylistika a ani plynutie textu nespôsobuje žiadne problémy. Práca sa opiera predovšetkým o pramene v arabskom jazyku a ide teda zväčša o sprístupnenie menej známych materiálov nášmu prostrediu. Z európskej produkcie sú potom využité hlavne diela v angličtine, francúzštine, nemčine a češtine.

Ak mám do istej miery doplniť optiku autorky v širšom dobovom i priestorovom kontexte, žiada sa mi pripomenúť to, že historicko-kultúrny kontext vtedajšieho

Máwará'annahru a Chorásánu sa mohol opierať a určite sa aj opieral o veľmi plodnú dávnejšiu minulosť tejto križovatky helénskeho, staroperzského, indického a čínskeho vedenia a kultúry. Chalífát a islámsky Východ sa tak stal iba ďalšou kapitolou na tejto „hodvábnej autostráde“ kultúrneho kvasu. Keď autorka tvrdí, že „šítské prostredie nabízelo tolerantní prostor k vědeckému bádání a umožnilo Ibn Sínovi vytvořit vlastní filosofickou tradici“ (s. 15), má nepochybne pravdu, ale to všetko by bolo podľa mňa sotva stačilo, keby tu neboli existovali predpoklady pre podobný vedecký a kultúrny rozvoj a rozkvet už po stáročia, ak nie tisícročia pred nástupom islámu a muslimských impérií (vtedy v Transoxánii, Baktrii, Seleukovskej ríši a inde).

Možno by bolo bývalo vhodné zaradiť medzi prílohy aj pôvodné texty v arabčine, aspoň v prípade troch iniciačných príbehov, aby si čitateľ znalý východiskový jazyk mohol eventuálne porovnať originál a preklad. Isteže, niekedy by to bolo znamenalo buď vybrať z viacerých arabských verzií jednu alebo zvoliť tú, s ktorou autorka najviac pracovala. Keďže si je doktorandka veľmi dobre vedomá, že „základním hermeneutickým úkonem...je překlad“ (s. 6), umožnila by takto čitateľovi ešte hlbšie sa vnoriť do skúmanej problematiky.

Nehľadiac na niektoré moje poznámky priniesla autorka originálne, podnetné a v českom a slovenskom prostredí doteraz nepublikované pohľady na problematiku filozoficko-náboženských diel Ibn Sínu. Predložená pôvodná práca, ktorá je výsledkom doktorandského štúdia v Ústave Blízkeho východu a Afriky FF UK v Prahe je nadštandardnou a veľmi solídnu dizertačnou prácou, ktorej autorka Magdaléna Vitásková preukázala schopnosť samostatnej vedeckej práce a preto ju *odporúčam* k obhajobe pred komisiou na udelenie titulu *Philosophiae doctor* /Ph.D./. Predloženú dizertačnú prácu predbežne klasifikujem ako prospela.

V Bratislave, 9.2.2017

PhDr. Gabriel Pirický, M.A., PhD.
Ústav orientalistiky SAV, Bratislava